

Bereishit Shiur 5: Hashem's Decision to Destroy

I. The Questions

בראשית פרק ו

- (ה) וירא יקוק כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום:
 (ו) וינחם יקוק כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו:
 (ז) ויאמר יקוק אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם:

5 And Hashem saw that the wickedness of man was great in the earth, and that every imagination of the thoughts of his heart was only evil continually. 6 And Hashem reconsidered that having made man on the earth, and it grieved Him at His heart. 7 And Hashem said: 'I will blot out man whom I have created from the face of the earth; both man, and beast, and creeping thing, and fowl of the air; for I have reconsidered My having made them.'

II. Prescience, Predestination and Free Will

תלמוד בבלי מסכת נדה דף טז עמוד ב

דדריש ר' חנינא בר פפא: אותו מלאך הממונה על ההריון לילה שמו, ונוטל טפה ומעמידה לפני הקדוש ברוך הוא, ואומר לפניו: רבש"ע, טפה זו מה תהא עליה? גבור או חלש, חכם או טיפש, עשיר או עני? ואילו רשע או צדיק - לא קאמר, כדר' חנינא; דא"ר חנינא: הכל בידי שמים - חוץ מיראת שמים,

The angel appointed over birth brings each potential soul before God and says:
 'Master of the universe, what shall be with this drop [of life]? Will he be strong or weak? Will he be wise or foolish? Will he be rich or poor?'
 Will he be good or evil, however, is not asked.

III. Approaches

רש"י בראשית פרק ו

(ו) וינחם ה' כי עשה - נחמה היתה לפניו שבראו בתחתונים, שאלו היה מן העליונים היה ממרידן:

רש"י בראשית פרק ו

ויתעצב אל לבו - נתאבל על אבדן מעשה ידיו, כמו (ש"ב יט ג) נעצב המלך על בנו. וזו כתבתי לתשובת המינים, גוי אחד שאל את רבי יהושע בן קרחה, אמר לו אין אתם מודים שהקב"ה רואה את הנולד, אמר לו הן. אמר לו והא כתיב ויתעצב אל לבו, אמר לו נולד לך בן זכר מימיר, אמר לו הן. אמר לו ומה עשית, אמר לו שמחתי ושימחתי את הכל. אמר לו ולא היית יודע שסופו למות, אמר לו בשעת חדותא חדותא, בשעת אבלא אבלא. אמר לו כך מעשה הקדוש ברוך הוא, אף על פי שגלוי לפניו שסופן לחטוא ולאבדן לא נמנע מלבראן בשביל הצדיקים העתידים לעמוד מהם:

בראשית פרק ו

- (יא) ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס:
 (יב) וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ: ס
 (יג) ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ:

ספורנו בראשית פרק ו

(יב) והנה נשחתה. מעצמה. כי בזולת ענש היתה בדרך השחתה, בהשחתת דרכם המקלקלת התולדה, ובגזל המקלקל המדינות, כענין ו'טחני קמח" (ישעיהו מז, ב):

IV. Different Sins, Different Fates, The Critical Balance

בראשית פרק ו

- (יא) ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס:
 (יב) וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ: ס
 (יג) ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא מציעא פרק ד הלכה ב

א"ר אחא כתיב [בראשית ו יג] כי מלאה הארץ חמס מפניהם. ומה היה חמסן הוה בר נש נפיק טעין קופה מלאה תורמוסין והיו מתכוונין ונוטלין פחות משוה פרוטה דבר שאינו יוצא בדיינין.

בראשית פרק יא

- (א) ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים:
 (ב) ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם:
 (ג) ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר:
 (ד) ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ:
 (ה) וירד יקוק לראת את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם:
 (ו) ויאמר יקוק הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות:
 (ז) הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו:
 (ח) ויפץ יקוק אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנת העיר:
 (ט) על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יקוק שפת כל הארץ ומשם הפיצם יקוק על פני כל הארץ: פ

פרקי דרבי אליעזר (היגר) - "חורב" פרק כד

ומה היו עושין, היו מלבנים לבנים ושורפים אותם כיוצר חרש עד שבנו אותו גבוה כשבעה מילין מקנה מעלת היו לו במזרחו ובמערבו, ואלו שהיו מעלו מעלן לבנים היו עולין ממזרחו, ואלו שהיו יורדין היו יורדין ממערבו, ואם נפל אדם ומת לא היו שמים לבם עליו, ואם נפלה לבנה היו יושבין ובוכין ואומרים מתי תעלה אחרת תחתיה,

V. For Further Consideration

בראשית פרק ז

(ז) ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול:

בראשית פרק ח

(זט) צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך:
(יז) כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא היצא אתך ושרצו בארץ ופרו
ורבו על הארץ:
(יח) ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו:

בראשית פרק ט

(כ) ויחל נח איש האדמה ויטע כרם:
(כא) וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה:

